

Kyrk ýedinji aýatyň gizlin taryhy — ýigrimi ýedi san

Hezekiel Sany Sekiz

Jeff Pippenger

2026-08-17

Hezekiel kitabynda senelere degişli “on üç” salgylanma bar; olaryň altysy Iýerusalime, altysy Müsüre, biri bolsa Sora degişlidir. Bu salgylanmalaryň hemmesi “on üç” sanynyň nyşanlandyryýan pitne-basyşlyk mazmunynyň çäginde ýerleşdirilendir. Hezekieliň aýaly insulty sebäpli aradan çykyp, üçünji gabawyň başlangyjyny alamatlandyrandan soňky ýylda, Hezekiele Müsüre garşy söz aýtmak buýruldy; onda onuň kyrk ýyl çöl-beýewan boljakdygy görkezildi.

Men Müsür ýurduny haraba ýurtlaryň arasynda haraba ederin; onuň şäherleri hem weýran edilen şäherleriň arasynda kyrk ýyl haraba bolar. Müsürlileri halklaryň arasyna dargadaryn, ýurtlaryň içine pytradaryn. Emma Hökmürowan Reb şeýle diýýär: kyrk ýylyň ahyrynda Müsürlileri dargadylan halklarynyň arasyndan ýygnaýyn. Müsüriň ýesirligini yzyna gaýtaryp, olary ýaşaýan ýurdy bolan Pathros ýurduna gaýtaryp getirerin; olar şol ýerde pes bir patyşalyk bolarlar. Ezekeiel 29:12–14.

Gabaw 588-njy ýylda gabaw başlandy, bir ýyl soň, 587-nji ýylda bolsa, Hezekiele söz sözlemek buýruldy. “On ýedinji” aýatda 571-nji ýyl, edilen hyzmatlaryň öwezine Müsüriň Babilona beriljekdigini görkezýär. Mukaddes Kitap hronologlary bu aýatlarda görkezilen kyrk ýyllyk döwür hökmünde 567-nji ýyldan 527-nji ýyla çenli döwri öňe sürýärler, hem-de 587-nji ýylda ygılan edilen ilkinji höküm habaryndan başlap, 571-nji ýylda on ýedinji aýatyň Rebbimiziň Müsüri Nebukadnesaryň eline berlendigini jar eden beýannamasyna çenli, biz “on ýedi ýyllyk” bir döwri görýäris.

Nebukadnesaryň goşuny Tira garşy uzaga çeken, agyr bir ýöriş alyp bardy (gabaw takmynan 13 ýyl dowam etdi, ýagny b.e. öň 586–573-nji ýyllar aralygynda). Esgerler örän agyr zähmet çekdiler (her kelle keçelipdi we ýük götermekden her egin sürtülip ýalaňaçlanypdy), emma olaryň ne Tirdan özünden görnetin haklary, ne-de olja düşdi. Şonuň üçin, bu bähbitsiz zähmet sebäpli, Hudaý Müsüri Nebukadnesara Tira garşy onuň goşunynyň eden işi üçin öwez (“hak”) hökmünde bermäge karar etdi.

Şol bir öýde galyň, size berýän zatlaryny iýip-için; çünki zähmetkeş öz hakyna mynasypdyr. Öýden öýe gezmän. Luka 10:7.

Şeýlelik bilen, Nebukadnesar ilki Tir şäherini aldy, on üç ýyllyk gabawdan soň bolsa oňa Müsür berildi. Ol Tir şäherini almazdan öň, miladydan öňki 586-njy ýylda Iýerusalimi aldy; soňra Tiriň garşysyna on üç ýyl dowam eden gabawy amala aşyrdy, ondan soň bolsa Müsüre eýe boldy. Iýerusalim miladydan öňki 586-njy ýylda alyndy, Tiriň gabawy hem miladydan öňki 586-njy ýylda başlanyp, miladydan öňki 573-nji ýyla çenli dowam etdi. On üç sany Amerikanyň Birleşen Ştatlary bilen baglanyşdyrylýar.

Waýt uýa bize Hezekiýel kitabyndaky Iýerusalimiň Laodikeýa ýagdaýyndaky Ýedinji Gün Adventist ybadathanasyny aňladýandygyny, demirgazygyň patyşasy Nebukadnesaryň bolsa ahyrky günlerde papalyk güýjüni aňladýandygyny habar berýär. Ýigrimi dokuzynjy babyň taryhy mysalynda seniň halkyňyň talaňçylary hökmünde görkezilen, papalyk Rimi aňladýan bu ahyrky günlerdäki güýç şol bapda üç gurluşy basyp alýar. Ilki Iýerusalimi, soň Tir şäherini, iň soňunda bolsa Müsüri eýeleýär.

Hudaýyň öýünde höküm başlanýar we Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda protestantçylygyň şahy ýekşenbe günü baradaky kanunyň önüsrasynda ilkinji bolup boýun egdirilýär. Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda dinden çykan protestantçylygyň şahy, miladynyň 34-nji ýylynda gadymy Ysraýyl hem-de 1844-nji ýylda protestantlar ýaly geçilip gidilen “öňki” äht halkyny aňladýan Laodikýaýy Ýedinji Gün Adventistler ýygnagyny hem öz içine alýar. Hudaýyň şol öňki äht halkynyň 34-nji ýylda we 1844-nji ýylda geçilip gidilmegi, Daniel 8:14-däki iki mün üç ýüz ýyllyk pygamberlik taryhynda ikisi hem şekillendirilýär. Höküm Hudaýyň öýünden başlanýar we protestantçylygyň şahy respublikançylygyň şahyndan öň höküm edilýär.

Çünki höküm Hudaýyň öýünden başlamaly wagt gelip ýetdi; eger ol ilki bizden başlasa, onda Hudaýyň Hoş Habaryna boýun egmeýänleriň soňy nähili bolar? 1 Petrus 4:17.

Müsüriň höküm edilşi baradaky ilkinji ýatlama ýigrimi dokuzynjy babyň birinji aýatynda ýerleşýär, we Ezekeiliň Müsür bilen baglanyşykly agzaýan iň soňky senesi şol babyň on ýedinji aýatyndadyr. Bu bap häzirki zaman Riminiň ilki Protestantizmiň şahyny, soňra bolsa ýakyn wagtda geljek Ýekşenbe kanunynda ýeňlip geçilýän Respublikanizmiň şahyny aňladýan Tire şäherini boýun egdirýändigini görkezýär. Tire (Amerikanyň Birleşen Ştatlary) Ýekşenbe kanunynda Nebukadnesar tarapyndan basylyp alnanda, Müsür hem onuň eline berilýär. Şol pursatda papalygyň öldüriji ýarasy sagaldylýar. Diňe papalygyň öldüriji ýarasynyň şol wagtda sagaldylmagy bilen çäklenmän, eýsem Ezekeel munuň soňky ýagşyň döwründe bolup geçýändigini hem bize habar berýär.

Şol günde Ysraýyl öýüniň şahyny gögerderin, seniň agzyňy olaryň arasynda açaryn; olar hem Meniň Rebdigimi bilerler. Hezekiel 29:21.

Ýakup we Ysraýyl

Işaya Ysraýylyň pyntyklap çykýandygyny, gülleýändigini we bütin ýeri miwe bilen doldurýandygyny görkezýär. Pyntyklap çykmagyň, güllemegiň we miwe bermegiň bu üç basgançagyny amala aşyrýan ýagdyr; Işaýanyň aýdyşyna görä, “gaty ýel” saklananda soňky ýagys gelýär. Şeýle hem ol, pyntyklap çykmagyň, güllemegiň we miwe bermegiň döwründe Ýakubyň günäleriniň arassalanmalydygyny görkezýär; “arassalanmak” diýip terjime edilen ýewreý sözi bolsa günäleriň ötölmegini aňladýar.

Ol çykyp ösende, Sen onuň bilen ölçeg boýunça jedel edersin; ol gündogar şemalynyň gününde Öz gazaply şemalyny saklar. Şonuň üçin hem Ýakubyň etmişi arassalnar; onuň günäsini aýyrmagyň ähli miwesi şudur: ol gurbanlyk sypasynyň ähli daşlaryny külke daşlary ýaly döwüp-parçalanda, bag sütünleri we şekiller indi dik durmaz. Işaya 27:8, 9.

Dawa-jenjeldegi dört ýel (Onuň gazaply ýeli) saklanyp galanda, ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegi başlanýar, we Adwentizmdäki paýhaslylar bilen pisler ahyrynda biri-birinden aýrylýar; bularyň hemmesi-de “gündogar ýeliniň gününde” amala aşyrylýar. Möhürleniş döwri 9/11-de bir sepiliş bilen başlady we Ýekşenbe kanuny wagtynda doly döküliş bilen tamamlanýar; şonda ýer miwe bilen doldurylýar. Möhürleniş döwri Malaky üçünji bap bilen ylalaşykda yzygiderli tämizleniş we arassalanýşdyr. Emma Ezekiel ýigrimi dokuzynjy babyň başlangyç we soňky seneleri bilen görkezilen on ýedi ýyllyk döwürde, Injil pygamberliginiň altynjy patşalygynyň basylyp alynmagy bolup geçýär; bu patşalyk Iýerusalim arkaly görkezilýär, ol Protestantizmiň şahasynyň — ybadathananyň nyşanydyr; şeýle hem Tir arkaly görkezilýär, ol şaha ýa-da Respublikançylygyň — döwletiň nyşanydyr. Tiriň on üç ýyllyk gabawynyň soňy geçenden dessine, Müsür arkaly görkezilen on patşaly ýedinji patşalygynyň basylyp alynmagy bolup geçýär. Iýerusalimiň, Tiriň we Müsüriň üç basylyp alynşy “Ysraýyl öýüniň şahy” pyntyklap çykanda we oňa agzyň açylyşy berlende bolup geçýär.

Ruhany Ezekieliň hem-de ruhany Zekerýanyň lallygy ABŞ bilen Bilgamyň eşegi ikisiniň hem gepleýän Ýekşenbe kanunynda tamam bolýar. Reb Ýekşenbe kanunynda Ysraýyl öýüne “agzyň açylmagyny” berýär. Şonda Ýakubyň günäleri päklenendir we onuň ady Ysraýyl öýi diýlip üýtgedilendir. Olaryň wagyz edýän habary pygamberlik lallygynyň üçünji şaýady bilen şekillendirilýär; bu şaýat Daniýel bilen görkezilýär, ol bolsa şonda Daniýel kitabynyň on birinji babyndaky habary kabul edýär; şol habar Habakugyň hem şol wagt “gepleýän we ýalan sözlemeýän” görnüşidir. Ezekiel, Zekerýa we Daniýel üçünji perişdäniň gaty sesli nidasynyň yglany bilen sazlaşýar; edil şonuň ýaly-da, Ýeremýa hem on başinji bapda, eger ol ilkinji lapykeçlikden dolanyp gelse, Hudaýyň agzy boljakdygy wada berlen ýerinde şol yglan bilen sazlaşýar.

Näme üçin meniň derdim ebedi, ýaram bolsa bejerilmez bolup, sagalmagy ret edýär? Sen maňa bütinleý ýalançy ýaly, tükenýän sular ýaly boljakmy? Şonuň üçin Reb şeýle diýýär: Eger sen dolansañ, Men seni ýene-de yzyna getirerim, sen hem Meniň önümde durarsyň; eger gymmatly zady bihaýa zatdan aýryp çykarsañ, sen Meniň agzym ýaly bolarsyň; goý, olar saňa dolansynlar, emma sen olara dolanma. Ýermeýa 15:18, 19.

Isa başlangyjy ahyry bilen şekillendirýär, we 9/11-de sepilme pyntyklary çykardy hem-de Ýakubyň nahaly ösüp başlady; ahyrsoňunda, Ýakubyň bikanunlygy arassalananda, Ysraýyl öýi gepleýär. 9/11-de ýagşyň arkaly amala aşan pyntyk açyş, möhürleme döwrüniň ahyryndaky bir pyntyk açyşy nyşanlaýar; şol wagt Ysraýyl öýüniň “şahy” pyntyk açýar, hut dönük protestantçylygyň we respublikançylygyň şahalarynyň Nebukadnezzar tarapyndan ýeňlip geçilýän ýerinde.

Şol pursatda Protestantizmiň galp şahynyň aýratynlygy, Ysraýyl taýpalarynyň beýleki hasalaryndan tapawutlylykda gül açan Harunyň hasasy bilen nyşanlanan Protestantizmiň hakyky şahy bilen garşy goýulýar. Ezekieliň ýigrimi dokuzynjy babyndaky iki sene, tizden geljek Ýekşenbe kanuny wagtynda ýüz kyrk dört münüň baýdagynyň galdyrylmagynyň taryhyny kesgitleýär.

Ýeri miwe bilen doldurmak üçin pyntyklamak, güllemek we hasyl bermek işi 9/11-de soňky ýagmyryň sepinlenmegi bilen başlandy; edil Pentikost möwsüminiň Mesihiniň doly dökülme amala aşan Pentikosta eltjek bolup, Öz şagirtleriniň üstüne birnäçe damja üflemek bilen başlanşy ýaly. Möhürleme wagtyny aňladýan, Ýakuby arassalamagyň (aldawçynyň) başlangyjyndaky 9/11-däki pyntyklama, Ýekşenbe kanuny wagtynda Ysraýyl öýüniň (ýeňijiniň) pyntyklygynyň görnüşi boldy. Ahyryndaky pyntyklama öňki äht halky bilen ýüz kyrk dört müňüň arasynda tapawut goýýar; edil Karmel dagynda otuň dökülmegi pygamber Ylýas bilen Baal pygamberleriniň arasynda tapawut goşý ýaly. Bu tapawut bir topar arkaly görkezilýär: olar pygamberlik taýdan galp parahatçylyk we howpsuzlyk habary üçin utandyrylandyr; beýleki topar bolsa pygamberlik taýdan şatlyklydyr we olar hiç haçan utanmazlar.

Müsürin Alty Sene-si

Hezekiýel Müsür bilen baglanyşykly başga-da dört senäni görkezýär; şol seneleriň ikisi ýesirligiň on birinji ýylyny, beýleki ikisi bolsa ýesirligiň on ikinji ýylyny görkezýär.

On birinji ýylyň gabawy

On birinji ýylda, birinji aýda, aýyň ýedinji gününde şeýle boldy: Rebbiň sözi maňa gelip diýdi: «Ynsan ogly, Men Müsür patyşasy Fyrownyň goluny döwdüm; ine, ol bejerilmegi üçin daňylmaz, ony sargy bilen daňyp, gyljy tutmaga kuwwatly etmek bolmaz». Ezekeiel 30:20, 21.

On birinji ýylda, üçünji aýda, aýyň birinji güni şeýle boldy: Rebbiň sözi maňa gelip şeýle diýdi: «Eý adam ogly, Müsürin patyşasy Fyrowna we onuň mähellelerine sözle: beýikligiňde sen kime meňzeýärsiň?» Hezekiýel 31:1, 2.

Ýesirligiň on birinji ýylynda, otuzynjy bapda Müsürin we Fyragunyň gollary döwülýär, Babylonyň gollary bolsa güýçlendirilýär. Otuz birinji bapdaky on birinji ýylda Müsürin ýykylşy we onuň dünýä edýän täsiri görkezilýär.

On ikinji ýyl we Iýerusalimiň ýykylşy

On ikinji ýyldaky iki sene Hezekiýel otuz ikinji bapda ýerleşýär.

On ikinji ýylda, on ikinji aýda, aýyň birinji gününde Rebbiň sözi maňa gelip şeýle diýdi: Ynsan ogly, Müsür patyşasy Fyrown barada matam aýdyp, oňa şeýle diý: Sen milletleriň arasynda ýaş ýolbars ýalysyň, deňizlerde bolsa kit mysalysyň; sen öz derýalaryň bilen öňe çykyp, aýaklaryň bilen suwlary bulandyrdyň we olaryň derýalaryny hapaladyň. Hökmürowan Reb şeýle diýýär: Şonuň üçin Men köp halkdan ybarat jemagatyň üsti bilen saňa garşy torumy ýazaryn; olar seni Meniň torum bilen ýokary çykararlar. Ezekeiel 32:1–3.

On ikinji ýylyň on başinji gününde Rebbiň sözi maňa gelip, şeýle diýdi: «Eý, ynsan ogly, Müsürin köp halky üçin agla, ony-da, şöhratly milletleriň gyzlaryny-da çukura inýänler bilen birlikde ýeriň in aşaky ýerlerine indir». Ezekeiel 32:17, 18.

Pergawn we onuň Külli Jemagaty

Otuz birinji babyň Müsür hakyndaky höküminde soňky aýatlar şeýle diýýär:

Onuň ýykylşynyň sesine görä milletleri titretdim, ony çukura inýänler bilen bile dowzaha taşlanymda; Edendäki ähli agaçlar, Liwandaky saýlanan we in gowy agaçlar, suw içýänleriň ählisi, ýeriň aşaky böleklerinde teselli taparlar. Olar hem gylyçdan öldürilenleriň ýanyna, onuň bilen bile dowzaha indiler; we butparaz halklaryň arasynda onuň kölegesiniň astynda ýaşan, onuň güýji bolanlar hem. Sen şöhratda we beýiklikde Edendäki agaçlaryň arasynda şeýle kime meňzeýärsiň? Emma sen hem Edendäki agaçlar bilen bile ýeriň aşaky böleklerine düşürilersiň; sünnetsizleriň arasynda, gylyçdan öldürilenler bilen bile ýatarsyň. Reb Hudaý diýýär: bu, Fyrown we onuň ähli jemagaty-dyr. Ezeğiýel 31:16–18.

Otuz ikinji bapdaky Müsür baradaky yglanlarda soňky aýatlar otuz birinji baby gaýtalap, ony giňeldýär we onda meňzeş jemleýji beýannama hem bar.

Çünki Men diri bolanlaryň ýurdunda Öz gorkymy saldym; şonuň üçin ol gylyç bilen öldürilenler bilen bile sünnetsizleriň arasynda ýatrylar — faraon hem-de onuň bütin jemagaty, diýip Hökmürowan Reb aýdýar. Hezekiel 32:32.

Ýigrimi dokuzynjy bapdaky on ýedi ýyl

Ýigrimi dokuzynjy bapda görkezilen on ýedi ýyllyk döwürde ýerleşýän seneler Nebukadnesaryň Müsüri boýun egdirmegini, hem-de Müsüriň kyrk ýyllyk weýrançylyk döwriňi kesgitleýär. Kyrk san çölü aňladýar; bu bolsa ýeriň mün ýyl bäri boş-galydygyny öňünden alamatlandyrýar.

Men ýeri gördüm, ine, ol şekilsizdi we boşdy; asmanyň hem nury ýokdy. Men daglary gördüm, ine, olar titreýärdi, ähli depeler hem ýeňiljek sarsýardy. Men gördüm, ine, adam ýokdy, asmanyň ähli guşlary hem uçup gidipdi. Men gördüm, ine, hasylly ýer çöllüğe öwürilipdi, onuň ähli şäherleri Rebbiň huzurynda we Onuň gazaply gahary sebäpli ýykylypdy. Çünki Reb şeýle diýdi: Bütin ýurt weýran bolar; ýöne Men ony bütinleý ýok etmerin. Ýeremya 4:23–27.

Müsürüň harabaçylygynyň kyrk ýyly bolan Hezekiýel ýigrimi dokuzynyň ahyrynda, erbetleriň in soňky direlişi we olaryň ahyrky ýok edilşi beýan edilýär.

Gorky, çukur we duzak seniň üstündedir, eý ýer ýüzünde ýaşaýan. Şeýle bolar: gorkynyň sesinden gaçýan çukura gaçar; çukuryň ortasyndan çykýan bolsa duzaga düşer. Çünki ýokardan penjireler açylandyr, we ýeriň binýatlary sarsýandyr. Ýer bütinleý döwler, ýer doly dargadar, ýer aşa sarsar. Ýer serhoş ýaly ol ýana, bu ýana yrgaňlar we kepbe ýaly yerinden göçer; onuň günäsi öz üstünde agyr bolar; ol ýykylar we indi gaýtadan galmaz. Şol günde şeýle bolar: Reb beýiklikde bolan beýikleriň goşunyňy we ýer ýüzündäki patyşalary jezalandyrar. Olar çukura ýygnalan tussaglar ýaly bir ýere ýygnalarlar, zyndanda gulplanarlar, we köp günlerden soň olara serediler. Işaya 24:17–22.

Müsür bilen baglanyşykly alty sene arkaly bir ýere jemlenýän Ezeğiýeliň habary, ýerdäki azdarha güýjüniň ahyrky ýok edilşini görkezýär; bu ýok ediliş ýakyn wagtda çykaryljak ýekşenbe günü baradaky kanundan başlanýar we münýýlygyň ahyrynda zalym müsürlileriň soňky ýok edilmegine çenli dowam edýär.

Pygamberlik şaýatlygynda haýwan bilen ýalan pygamber otly kölde öz soňuna ýetýärler; bu bolsa Mesihniň Ikinji Gelişini aňladýar. Emma aagondarha güýjüniň otly kölde ýok edilmegi münýýlygyň ahyryndadyr.

Soň janawar tutuldy, onuň bilen birlikde hem onuň önünde gudratlar görkezip, şol gudratlar arkaly janawaryň belgisini kabul edenleri we onuň keşbine sežde edenleri aldap ýören ýalan pygamber hem tutuldy. Bularyň ikisi-de diri halda kükürt bilen ýanýan ot kölüne taşlandy. Galanlary bolsa ata müneniň agzyndan çykýan gylç bilen öldürüldi; ähli guşlar olaryň etinden doýdy. Ylham 19:20, 21.

Ýyrtýjy haýwan we ýalan pygamber pygamberlik taýdan Mesihniň ikinji gaýdyp gelşinde soňlanýar, emma aňdarha öz ýazgydyna Mesihniň üçünji gaýdyp gelşinden mün ýyl soň duşýar.

Men asmanyň özünden inip gelyän bir perişdäni gördüm; onuň elinde düýpsüz çuňlugyň açary we uly bir zynjyr bardy. Ol aňdarha, ýagny iblis we Şeýtan bolan o gadymy ýylany tutup, ony mün ýyl baglady. Soňra ony düýpsüz çuňluga taşlady, ony ýapyp, üstüne möhür goýdy; şeýlelikde, mün ýyl dolýança, ol milletleri indi aldap bilmesin; şondan soňra bolsa, ol az wagtyk boşadylmalydyr. Ylham 20:1–3.

On birinji we on ikinji ýyllar

Hezekiel ýigrimi dokuzynjy babyndaky iki senede görkezilen “on ýedi” ýyllyk döwür ýesirligiň onunjy ýylynda başlap, ýigrimi ýedinji ýylynda tamamlandy. Otuzynjy we otuz birinji baplardaky habarlara ýesirligiň on birinji ýylynda orun berildi, otuz ikinji babyndaky iki senä bolsa ýesirligiň on ikinji ýylynda berildi. Onunjy ýylda, takmynan Iýerusalimiň gabawynyň başlarynda başlan şol on ýedi ýyllyk döwürden soň, Müsüre degişli iki habar otuzynjy we otuz birinji baplarda beýan edilen on birinji ýylyň dowamynda geldi. Bilelikde alnanda, on birinji ýylyň bu iki habary Ýekşenbe kanunyndan edil öňki bir habary aňladýar. On ikinji ýylyň Müsüre degişli beýleki iki habary miladydan öňki 586/585-nji ýylda Iýerusalimiň weýran edilýän wagtynda ýa-da şondan gysga wagt soň ýüze çykdy.

Mesihniň gelşiniň habary, Ýekşenbe kanunynda güýçli gykylygyň habaryna öwrülýän Ýarygije Gykylygy habarynyň bir bölegi hökmünde yglan edilýär. Ýekşenbe kanunyndan öň Müsüriň iki habary yglan edilýär, we Ýekşenbe kanunynda ýa-da ondan dessine soň hem Müsüriň iki habary yglan edilýär. Iýerusalimiň weýran edilmegi bilen tamamlanan gabaw döwründe, şol bir ýylyň dowamynda berlen habarlaryň goşa görnüşde berilmegi, şeýle hem beýleki iki habaryň Ýekşenbe kanunynda berilmegi, hemişe goşa görnüşiniň bolan ikinji perişdäniň habaryny şekillendirýär.

Ikinji habardan soň hemişe üçünji habar gelyär.

“Galam hem ses arkaly biz jar etmelidiris; olaryň tertibini hem-de bizi üçünji perişdäniň habaryna getirýän pygamberlikleriň ulanylyşyny görkezmelidiris. Birinjisiz we ikinjisiz üçünji bolup bilmez. Bu habarlary biz dünýä neşirleriň üsti bilen, wagyzlarda bermelidiris; pygamberlik taryhynyň dowamynda bolup geçen zatlary hem-de boljak zatlary görkezmelidiris.” Selected Messages, book 2, 104, 105.

Üçünji habarda synag möhleti ýapylýar. Synag möhleti Birleşen Ştatlar üçin Ýekşenbe kanunynda ýapylýar, dünýä üçin bolsa Mihail ýerinden galanda synag möhleti ýapylýar. Bu iki ýapyk gapy hem hemişe ikinji habar tarapyndan önünden gelinýän, hemişe iki gatly habar bolan üçünji habary aňladýar.

Ikinji perişdäniň ygtyýarlyk bilen güýçlendirilmegi Gijäniň Ýarysyndaky Nida habaryna goşulanda amala aşýar. Adamzadyň üstünden yglan edilen iki habar, Ezekiýeliň otuzynjy we otuz birinji baplarda Müsüriň garşysyna aýdan yglanlarynda görkezilişi ýaly, Gijäniň Ýarysyndaky Nida habarynyň ikinji perişdä haçan goşulýandygyny kesgitleýär, hem-de otuz ikinji bapdaky iki habar üçünji perişdäniň gaty sesli nidadaky güýçlendirilmegini görkezýär.

Ynsan wakalarynyň çylşyrymly özara täsiriniň Ezekiýeliň tigirleri adamzat üçin iň soňky duýduryşy, ýagny üçünji perişdäniň duýduryşyny kesgitleýär; üçünji perişde bolsa birinji we ikinji perişdäniň duýduryşlaryndan ybaratdyr. Ýekşenbe kanunundan öňki Ýarygije Nidası we Ýekşenbe kanunundan soňky beýik nida, Ezekiýeliň dört senesi arkaly şekillendirilýär; bu seneler ýigrimi dokuzynjy babyň alfasy we omegasy bolan seneleriň “on ýedi” ýyllyk çägene düşýär we şol seneler şol babyň on birden on altynja aýatlarynda görkezilişi ýaly, Daniýel on bir bap kyrkynjy aýatyň gizlin taryhy bilen gabat gelýär.

Danyýel pygamberiň onunjy babynda Danyýel, Hezekiýel ýaly, dilsiz edilýär. Danyýeliň dilsizligi üç gezek degmegiň ortasynda ýüze çykýar; birinji we üçünji degmeler Jebraýyl perişdeden geldi, ortaky degme bolsa Mesihiň degmegidi. Danyýel, Petrusyň Kaýsariýa-Filippi bilen haçyň arasynda bolşy ýaly, ortadadyr. Ortada Petrus şöhratlandyrylan Mesihi gördi, Danyýel hem onunjy bapda şonuň ýaly gördi. Üç perişdäniň ortasyndaky perişde ikinji habardyr, ol iki habaryň birleşmesidir.

4-nji Aýyň 5-nji Güni we 1844

Hezekiýel kitabyň birinji babynda, birinji we ikinji aýatlarda Hezekiýel dördünji aýyň başynjy günündedir; bu bolsa 1844-nji ýyldaky ýedinji aý hereketiniň ortasynda gabat gelýär. Hezekiýel 1844-nji ýylyň 19-njy apreli bilen 22-nji oktyabrynyň edil ortasynda durýar; edil şonuň ýaly-da, 1844-nji ýylda Gijeki ýarym çagyryşynyň habarçysy bolan Samuel Snow hem Bostonda bu habaryň ilkinji anyk düşünjesini hödürlän wagtynda şol aralykda durýardy: bu 19-njy aprelden 93 gün soňra we 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda gapy ýapylmazýandan 93 gün öň bolupdy. Samuel Snow 1844-nji ýylyň 21-nji iýulynda, ýedinji aý hereketiniň ortasynda, Bostondady; ol pygamberlik taýdan Özgeriş dagynda Petrus bilen, on ýedinji ýubileý aýlawynyň otuzynjy ýylyndaky Hezekiýel bilen we onunjy bapdaky aýna görnüşindäki görüş wagtynda Danieliň ikinji degşi bilen bile durandygyny bilmeýärdi. 2026 ýyl 2028-nji ýylda tamamlanýan yetmişinji ýubileý aýlawynyň kyrk ýedinji ýylyny aňladýar.

Sur

Ezekiýeliň Iýerusalim barada eden alty salgylanmasynyň senelenişine gaýdyp barmazdan öň, ilki bilen Tiriň garşysyna yglan edilen şol bir senäni kesgitlemelidir.

On birinji ýylda, aýyň birinji gününde, Rebbiň sözi maňa gelip şeýle diýdi: «Eý, ynsan ogly, Tire Iýerusalim hakda: “Aha, halklaryň derwezesi bolan ol syndy; ol maňa öwrüldi; indi ol haraba bolany üçin, men doldurylarin” diýendigi sebäpli, şonuň üçin Hökmürowan Reb şeýle diýýär: Ine, eý Tire, Men saňa garşy çykýaryn we deňziň tolkunlaryny galdyryşy ýaly, saňa garşy köp milletleri galdyrar. Olar Tiriň diwarlaryny ýykarlar, onuň minaralaryny ýumurlarlar; Men onuň topragyny hem üstünden syryp aýrarny we ony gaýanyň ýalaňaç depesi ýaly ederin. Ol deňziň ortasynda torlar ýazylýan ýer bolar; çünki Men muny aýtdym, diýip Hökmürowan Reb aýdýar; ol milletlere olja bolar. Meýdandaky gyzlary gylyç bilen öldüriler; şonda olar Meniň Rebdigimi bilerler. Çünki Hökmürowan Reb şeýle diýýär: Ine, Men demirgazykdan, atlar, arabaçylar, atlylar, goşunlar we köp halk bilen, patyşalaryň patyşasy bolan Wawilon patyşasy Nebukadnetsary Tiriň üstüne getirerin.»

Ol seniň meýdandaky gyzlaryň gylyç bilen öldürer; saňa garşy gala gurar, saňa garşy toprak üýşmegi salar, saňa garşy galkany galdyrar. Ol söweş gurallaryny diwarlaryňa garşy diker, palta bilen minaralaryň ýykar. Atlaryň köplüğinden galan tozan seni örter; atlylaryň, tigirleriň we söweş arabalaryň sesinden, ol derwezeleriňden, ýarylma edilen bir şähre girilişi ýaly girende, diwarlaryň sarsar. Atlaryň toýnaklary bilen seniň ähli köçeleriňi depelär; halkyň gylyç bilen öldürer, güýçli galalaryň ýere ýykylýar. Olar seniň baýlyklaryň talarlar, söwdanyň olja edinerler; diwarlaryň ýykarlar, gözel öýleriňi weýran ederler; daşlaryň, agaçlaryň we tozanyň suwuň ortasyna taşlarlar. Men aýdymalaryň sesini bes etdirerin; seniň arfalaryň owazy indi eşidilmez. Men seni gaýanyň çüýş depesi kimin ederin; sen tor ýazylýan bir ýer bolarsyň; indi gaýtadan gurulmarsyň; çünki muny Men, Reb, sözledim, diýip Hökmürowan Reb aýdýar.

Reb Tyre şeýle diýýär: seniň ýykylşyň sesi eşidilende, ýaralalaryň perýat eden wagtynda, seniň ortaňda gyrgyn edilende, adalar sarsmazmy? Şonda deňziň ähli begleri tagtlaryndan inerler, donlaryny çykaryp taşlarlar, keşdeli egin-eşiklerini çykararlar; gorky-titre geýnerler; ýerde oturyp, her pursat titrärler we saňa haýran galarlar. Olar seniň üçin ýas aýdyp, saňa şeýle diýerler: eý, deňizde ýüzýänleriň ýaşaýan, şöhratly şäher, deňizde güýçli bolan, özi-de, içinde ýaşaýanlary-da, onda ýaşaýanlaryň hemmesine özleriniň gorkusyny salan şäher, sen nähili weýran edildiň! Indi seniň ýykylan gününde adalar titrär; hawa, deňizdäki adalar seniň ýok bolup gitmegiň sebäpli howsala düşer. Çünki Reb Tyre şeýle diýýär: Men seni ýaşajysyz şäher edemde, ilatsyz şäherler ýaly edemde; üstüne ummany çykaryp getiremde we beýik suwlar seni бүрәп alanda; seni çukura inenler bilen birlikde, gadymy zamanalaryň halky bilen aşak düşüremde we seni ýeriň çuň ýerlerinde, öňden bäri haraba bolan ýerlerde, çukura inenler bilen bile ýerleşdiremde, şonuň üçin sen indi ýaşalýan ýer bolmaz ýaly; emma Men dirileriň ýurduna şöhrat bererin; Men seni gorkunçlyk ederin, sen indi bolmazsyň; seni gözleseler-de, indi hiç wagt tapylmazsyň diýip, Reb Tyre diýýär. Ezikiel 26:1–21.

Sur barada habary Iýerusalim ýok edilen ýylda yglan edildi, we ol tizden geljek Ýekşenbe kanunynda Mukaddes Kitabyň pygamberligindäki altynjy patyşalygyň agdarylyşyny aňladýar. Ýekşenbe kanunynda Amerikanyň Birleşen Şatlary (Sur) pygamberlik taýdan şatlanýar, çünki ol Iýerusalimi agdardy; Sister White bolsa ony Laodikiýadaky Ýedinji Gün Adventist ybadathanasy diýip tanadýar, Hezekiel bolsa oňa “halkyň derwezeleri” diýýär. Sur Iýerusalimiň geçmiş zamanda halkyň derwezeleri “bolandygyny” görkezýär. “Derweze” pygamberlik taýdan bir ybadathanadyr.

Ol gorkup şeýle diýdi: «Bu ýer nähili elhenç! Bu ýer diňe Hudaýyň öýüdir, bu bolsa asmanyň gapysydyr». Ýakup ir bilen daňdan turup, başynyň aşagyna goýan daşyny alyp, ony sütün edip dikdi-de, onuň depesine ýag guýdy. Ol şol ýeriň adyny Beýtel diýip atlandyrdy; emma şol şäheriň öňki ady Luzdy. Gelip çykyş 28:17–19.

“Betel” sözi “Hudaýyň öýi” diýmekdir, we Tir özüni Gün ybadatynyň mejbury girizilmegini kabul etmäge mejbur eden Laodikiýadaky Ýedinji gün adventistler ybadathanasyna garşy ýeňiş gazanandygyna şatlanýar. Emma Gün ybadatyny mejbury girizýänleriň ýalňyş şatlygyna garamazdan, Hudaý Ýezekil arkaly şeýle diýýär: “Eý, Tir, ine, Men saňa garşy çykýaryn we deňziň tolkunlaryny galdyryşy ýaly, saňa garşy köp halklary galdyrar. Olar Tiriň diwarlaryny ýykarlar we onuň minaralaryny ýere sererler.”

“Sur şäheriniň diwarlary” Suruň goragyny aňladýar. “Diwar” On tabşyrygyň nyşanydyr.

“Bu ýerde pygamber umumy hakykatdan we dogrulykdan ýüz öwrülýän bir döwürde, Hudaýyň Patyşalygynyň binýady bolan ýörelgeleri dikeltmäge ymtylýan bir halky beýan edýär. Olar Hudaýyň kanunynda emele gelen ýarygy bejerijilerdir — Onuň Öz saýlanlary goragda saklamak üçin olaryň daşyna goýlan diwaryny; adalat, hakykat we päklik baradaky buýruklaryna boýun bolmak bolsa olar üçin hemişelik gorag bolmalydyr.” Prophets and Kings, 677.

Taňrynyň kanuny gorag diwarydyr, emma köplük görnüşindäki diwarlar Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň Respublika şahasynyň nyşany bolan Tirusyň “goralan” we gülläp ösüşini hem-de üstünlik gazanmagyny üpjün eden iki ýörelgäni aňladýar.

“‘Onuň guzynyňky ýaly iki şahasy bardy.’ Guzynyňky ýaly şahalar ýaşlygy, päkligi we ýumşaklygy aňladýar; bular 1798-nji ýylda pygambere ‘ýokary galýan’ hökmünde görkezilen Birleşen Ştatlaryň häsiýetini örän laýyk beýan edýär. Ilkinji gezek Amerika gaçyp baran we patyşalyk zulumyndan hem-de ruhanylaryň çydamsyzlygyndan gaçybatalga gözlän mesihi sürgünleriň arasynda raýat we dini azatlygyň giň binýady üstünde hökümet gurmagy ýüregine düwenleriň köpüsi bardy. Olaryň garaýyşlary Garaşsyzlyk Jarnamasynda öz ornuny tapdy; ol ýerde ‘ähli adamlaryň deň ýaradylýandygy’ hem-de olaryň ‘ýaşayyş, azatlyk we bagta ymtylmak’ babatda elden alynmaz hukuga eýedigi baradaky beýik hakykat beýan edilýär. Konstitusiýa hem halkyň öz-özünü dolandyrmak hukugyny kepillendirýär, şonuň üçin halkyň ses bermegi bilen saýlanan wekiller kanunlary çykarmaly we olary ýerine ýetirmeli edilýär. Şeýle hem dini ynanç azatlygy berildi; her bir adama öz wyždanynyň görkezmesine görä Hudaýa ybadat etmäge rugsat edildi. Respublikançylyk we Protestantlyk bu milletiň düýpli ýörelgelerine öwrüldi. Şu ýörelgeler onuň güýjüniň we rowaçlygynyň syrydyr. Ähli hristian dünýäsinde ezilenler we depelenenler bu ýurda gyzyklanma we umyt bilen ýüz tutdular. Millionlarça adam onuň kenarlaryna geldiler, we Birleşen Ştatlar ýer yüzüniň iň güýçli milletleriniň arasynda orun aldy. ...

Nyşanyň guzy ýaly şahalary we aždaha sesi şeýle görkezilen milletiň ykrar edýän zatlary bilen amalyýetiniň arasynda göze ilýän çuňňur gapma-garşylygy görkezýär. Milletiň “gepirmek” diýilýäni onuň kanun çykaryjy we kazyýet häkimiýetleriniň hereketidir. Şeýle hereket arkaly ol öz syýasatynyň binýady hökmünde öňe süren şol azatlykçy we parahatçylykly ýörelgeleri

ýalana çykarar. Onuň “aždaha ýaly” geplejekdigi we “birinji haýwanyň ähli güýjüni” ulanjakdygy baradaky pygamberlik, aždaha we gaplaňa meňzeş haýwan bilen görkezilen milletlerde ýüze çykan çydamsyzlyk we yzarlama ruhunyň ösüşini aç-açan önünden aýdýar. Iki şahaly haýwan “ýeri we onda ýaşaýanlary birinji haýwana sežde etmäge mejbur edýär” diýen beýannama bolsa, bu milletiň häkimiýetiniň papalyga hormat görkezmek hereketi boljak belli bir dessury berjaý etdirmegi güýç bilen üpjün etmekde ulanyljakdygyny görkezýär.

“Şeýle hereket bu hökümetiň ýörelgelerine, onuň erkin edaralarynyň ruhuna, Garaşsyzlyk Jarnamasynyň açyk hem dabaraly beýannamalaryna we Konstitusiýa gönüden-göni garşy bolardy. Milletiň esaslandyryjylary, onuň gutulgysyz netijesi bolan—çydamsyzlyk we yzarlama bilen—dünyewi häkimiýetiň ybadathananyň tarapyndan ulanylmagundan goragly bolmagy paýhaslylykda maksat edinipdiler. Konstitusiýa: ‘Kongres dini guramany döwlet tarapyndan döretmek hakynda hiç hili kanun çykarmaly däl, ýa-da onuň erkin berjaý edilmegini gadagan etmeli däl,’ diýip, hem-de ‘Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň astynda islendik wezipä ýa-da jemgyýetçilik ynamyna laýyklyk şerti hökmünde hiç haçan hiç hili dini synag talap edilmez,’ diýip göz önünde tutýar. Diňe milletiň azatlygyny goraýan şu kepillendirmeleriň gödek bozulmagy arkaly islendik dini dessur raýat häkimiýeti tarapyndan mejbury edilip bilner. Emma şeýle hereketiň içki gapma-garşylygy nyşanda görkezilişinden artyk däl. Guza meňzeş şahly—daşyndan tämiz, mylaýym we zyýansyz görünýän—ýöne aždaha ýaly gepleýän şol haýwandyr.” Beýik Göreş, 441, 442.

Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň binýady, deňişlilikde Protestantizmi we Respublikany aňladýan Garaşsyzlyk Jarnamasy hem-de Konstitusiýa arkaly görkezilýär. Goragyň we abadançylygyň “diwarlary” Respublikalyçylyk we Protestantizmdir; ýekşenbe kanuny wagtynda bolsa Garaşsyzlyk Jarnamasynyň hem-de Konstitusiýanyň iki esasly ýörelgesi hem agdarylýar, çünki Nebukadnesar “seniň diwarlaryňa garşy uruş enjamlaryny gurlar, we öz paltalary bilen seniň minaralaryňy ýykar.”

Ýekşenbe kanuny wagtynda ähli “minaralar” ýykylýar, we minara — düýp filosofiýasy adamyň özüni halas etmek ugrundaky tagallasyny aňladýan ybadathananyň nyşanydyr. Uly pitneçi Nimrod we onuň minarasy barada Patyşalar we pygamberler kitabynda şeýle habar berilýär: “Minara bölekleyin tamamlanandan soň, onuň bir bölegi gurluşygy alyp baranlar üçin ýaşaýyş mekany hökmünde ulanyldy; beýleki otaglar bolsa, ajaýyp bezelen we enjamlaşdyrylan bolup, olaryň butlaryna bagyşlandy. Halk öz üstünliklerine begendi, kümüş we altyn taňrylaryny wasp etdi, hem-de özlerini asmanyň we ýeriň Hökmüdarına garşy goýdular.” Ýekşenbe kanuny wagtynda Sur Iýerusalimiň agdarylandygyna şatlanýar, emma milli dinden dönmek milli heläkçilik bilen yzarlaýar, we şonda demirgazygyň patyşasy Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň diwarlaryny we minaralaryny ýykyp geçer.

Biz indiki makalada Hezekiýeldäki Iýerusalimiň alty senesini ele alyp başlarys.